

De gemeente Apeldoorn profileert zich als ‘de stad in het groen.’ Apeldoorn heeft met name om die reden dan ook een grote aantrekkingskracht op recreanten en bewoners. De gemeente ‘koestert’ haar groen en gaat hierin zelfs een stap verder. Wethouder Olaf Prinsen is bestuurlijk trekker van het project ‘The Economics of Ecosystems and Biodiversity’, kortweg TEEB, dat groen benadert vanuit de economische waarde. ‘Groen kost niet alleen geld, maar levert ook geld op. Dat kunnen we onderbouwen.’

Tekst: Monique Ooms
Fotografie: René Faas

Rijdend door de groene lanen van Apeldoorn, bekruipt je al snel een vakantiegevoel. Wie kwam hier niet als kind, om te kamperen, speeltuin Julianatoren of de Apenheul te bezoeken? In Apeldoorn is het niet alleen fijn recreëren, maar ook heel lekker wonen. De gemeente is zich daar zeer van bewust, benadrukt wethouder Olaf Prinsen. “Wij koesteren het groene karakter van onze gemeente.” Dat er – als gevolg van bezuinigingen – steeds meer druk kwam te staan op het budget voor openbaar groen, bezorgde hem dan ook ‘een slecht gevoel’. Zo’n drie jaar geleden raakte hij – tijdens een bijeenkomst over biodiversiteit – hierover in gesprek met een aantal gelijkgestemden. “Wij waren met elkaar eens dat groen op korte termijn geld kost, maar op de langere termijn ook geld oplevert. Maar, zie daar gemeenteraden maar eens van te overtuigen, dat moet je goed onderbouwen. Vanuit die gedachte zijn we aan de slag gegaan met het project TEEB Stad, waarbij TEEB staat voor The Economics of Ecosystems and Biodiversity. Dit project draait om de economische betekenis van natuur en water in en om de stad. Natuur en water leveren vele baten op en via TEEB Stad willen we die baten zichtbaar maken.”

REKENTOOL

De eerste stap was de ontwikkeling van een rekentool die de economische waarde van natuur en water inzichtelijk maakt. Voor de financiering van het project vonden de initiatiefnemers in het ministerie van VWS een goede partner met een subsidie van 90.000 euro. “Het ministerie heeft onze gemeente om een cofinanciering gevraagd, waarop wij andere gemeenten bereid hebben gevonden ook een bijdrage te leveren. Om dit aantrekkelijk voor hen te maken, hebben we de mogelijkheid geboden om een case in te brengen waar we het rekenmodel voor de economische waarde van groen en water op zouden kunnen uittesten. Zo bracht Delft als case de vergroening

van de binnenstad in en heeft Apeldoorn de aanpak van een park ingebracht.” Gaandeweg werd duidelijk dat de initiatiefnemers het gelijk aan hun kant hadden: investeringen in natuur en water leiden tot anderhalf à twee keer zoveel baten, zelfs als daarbij het onderhoud voor een periode van dertig jaar wordt meegerekend.

.....
‘De methode is wetenschappelijk onderbouwd, het is niet de mening van een paar enthousiastelingen’
.....

“Die baten worden onder meer opgebracht door de hogere OZB-waarde van het vastgoed. Het groene karakter maakt de gemeente ook aantrekkelijk voor projectontwikkelaars. Door meer ruimte te creëren voor het opvangen van regenwater kunnen we besparen op de kosten voor rioolzuivering. Groen nodigt niet alleen uit om te bewegen, mensen voelen zich er ook bewezen beter door, waardoor de kosten voor zorg en welzijn dalen. Bomen zorgen daarbij voor het afvangen van fijnstof, ook dat komt de gezondheid ten goede.”

De rekentool en de onderbouwing daarvan werd vervat in het boekje ‘Groen loont met TEEB Stad – Gemeenten redeneren, rekenen en verdienen met de baten van natuur en water.’ “In dit boekje wordt – eigenlijk voor het eerst – echt goed onderbouwd wat de economische waarde van natuur en water is en hoe je die kunt berekenen. De methode is wetenschappelijk onderbouwd, het is niet de mening van een paar enthousiastelingen. Hier kun je mee aankomen bij je gemeenteraad. Het geeft een beter beeld voor de discussie en je kunt op basis hiervan gefundeerde keuzes maken, puur

Wethouder Olaf Prinsen: ‘Wij denken vanuit groen’

‘Groen verte

op basis van een rekensom. Zo lijkt het op de korte termijn aantrekkelijk om een park te slopen om ruimte te maken voor een bouwka- vel die direct inkomsten oplevert voor de gemeente. De rekentool maakt echter duidelijk dat op de langere termijn het park meer oplevert. Je kunt met deze tool per project inzichtelijk maken wat het meeste oplevert en waar het omslagpunt zit.”

BAATHOUDERS

Verschillende gemeenten gingen met de tool aan de slag, maar: “De rekenmethode was nog zo ingewikkeld dat je – om hem onder de knie te krijgen – een paar dagen op cursus moest. Dat moest eenvoudiger kunnen.” Een paar maanden geleden verscheen het resultaat van de vereenvoudigingsslag: het boekje ‘Van TEEB-stad naar TEEB-stad tool – inzicht in de waarde van groen in de stad.’ “De rekentool is

genwoordigt economische waarde'

nu zo simpel dat je er ook zonder cursus een goede maatschappelijke kosten-batenanalyse mee kunt maken." Intussen broeden de initiatiefnemers alweer op een volgende stap in het proces. "We willen meer baathouders betrekken; andere partijen die ook profiteren van het rendement van natuur en water. Dan kun je denken aan zorgverzekeraars die minder kosten maken als gevolg van de verbeterde gezondheid van burgers. Ook waterschappen zijn interessante partijen; als er meer ruimte ontstaat voor waterberging, hebben zij minder zuiveringswerk te doen." Apeldoorn heeft het waterschap al weten te interesseren voor het bekenproject in haar gemeente. "Dit is een langlopend, kostbaar project met als doel de oude, verdwenen beken weer in ere te herstellen; daarmee kunnen wij een derde van de opgave voor wateropvang in onze gemeente realiseren." De gemeente Apeldoorn hoopt ook

het bedrijfsleven te interesseren. "Ook zij profiteren van een groene omgeving: medewerkers kunnen in hun pauze een wandeling maken in een groene omgeving en het is inmiddels wel aangetoond hoezeer ons welzijn daarvan profiteert." Hoe goed de argumenten ook zijn, Prinsen realiseert zich dat partijen zich niet eenvoudig laten overhalen. "Je betaalt immers mee aan iets waar het collectief van profiteert, en niet alleen jouw klanten of medewerkers."

De nieuwe benadering van natuur en water vraagt 'een omslag in het denken', stelt de wethouder. "De rekentool is een belangrijk hulpmiddel, maar daarmee zijn we er nog niet. Zo'n nieuwe denkwijze moet z'n beslag krijgen en dat heeft tijd nodig." Apeldoorn staat ook open voor de betrokkenheid van inwoners bij groene initiatieven in de stad. "Dergelijke initiatieven ontstaan er steeds meer. Zo heeft een aan-

tal inwoners in het Zuiderpark in Apeldoorn een groentetuin aangelegd. Wij hopen dat dergelijke initiatieven andere inwoners inspireren om ook met goede ideeën te komen." Intussen staat ook het budget voor openbaar groen in Apeldoorn onder druk, erkent Prinsen. "Gelukkig hebben we bij de laatste bezuinigingsronde het openbaar groen buiten schot kunnen houden. Wel hebben we ons onderhoudsniveau van A-niveau naar B-niveau teruggebracht, wat nog altijd heel acceptabel is." De wethouder hoopt dat ook na de gemeenteraadsverkiezingen in maart de ingezette koers gehandhaafd blijft. "Natuurlijk hoop ik dat ik na de verkiezingen door kan met deze portefeuille, maar dat is nog even afwachten. Gelukkig zijn de grote lijnen voor openbaar groen goed vastgelegd in de structuurvisie voor de komende twintig jaar, daarin is het behoud van het groene karakter van Apeldoorn geborgd."